

2021

SANSKRIT — HONOURS

First Paper

(Course-I)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 30)

1. (a) कस्यचिद् एकस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या। 5
(i) सदृशं त्रिषु लिङ्गेषु सर्वासु च विभक्तिषु।
वचनेषु च सर्वेषु यत्र व्येति तदव्ययम्॥
अथवा
(ii) नञ्गर्थाः षट्।
- (b) कस्यचिद् द्वितयस्य संधिः कार्यः। 2
बहिः + गच्छति, मयि + अत्र, पतत् + अञ्जलिः, एषः + मुनिः, निः + रवः।
- (c) अधोलिखितानां कस्यचिद् द्वितयस्य संधिविच्छेदः करणीयः। 2
उच्छ्वासः, प्राच्छति, महौषधिः, धावंश्छागः, मात + आयाहि।
2. अधोरेखाङ्कितानां पदानां कस्यचित् चतुष्टयस्य कारकविभक्तिप्रयोगः सकारणं निर्णयः। 1×4
(a) फलेभ्यो याति काननम्।
(b) विद्वान् सर्वेषां पूजितः।
(c) अति देवान् कृष्णः।
(d) पुण्येन दृष्टो हरिः।
(e) दशरथ इति राजा आसीत्।
(f) कविषु कालिदासः श्रेष्ठः।

Please Turn Over

3. यथेच्छं पञ्चानां वाक्यानाम् एकपदीकरणं विधेयम् (देवनागरीलिप्या लिख्यताम्)। 1×5
- (a) अन्यस्मिन् अहनि।
  - (b) हिरण्यस्य विकारः।
  - (c) महत् हिमम्।
  - (d) द्वौ वा त्रयो वा।
  - (e) द्रष्टुम् इच्छामि।
  - (f) कुटिलं व्रजति।
  - (g) ऋषिणा उक्तम्।
  - (h) सभायां साधुः।
4. कस्यचित् चतुष्टयस्य परिणतरूपं निरूप्यताम्। 1×4
- (a) √ज्ञा + सन् लट् प्रथमपुरुषस्य बहुवचनम्।
  - (b) √शी + शानच्।
  - (c) अभि-√धा + क्त।
  - (d) कुन्ती + ढक्।
  - (e) √जि + यत् (शक्यार्थे)।
  - (f) बहु + इष्टन्।
  - (g) भृगु + अण्।
  - (h) √दा + लोट् मध्यमपुरुषस्य एकवचनम्।
  - (i) मुनि-शब्दस्य षष्ठी बहुवचनम्।
5. यथेच्छं द्वितयस्य पार्थक्यं सोदाहरणं समाधेयम्। 2×2
- (a) उदन्वान् and उदकवान्।
  - (b) उत्तिष्ठति and उत्तिष्ठते।
  - (c) वर्णी and वर्णवान्।
  - (d) सुगन्धिः and सुगन्धः।
  - (e) पुष्पेभ्यः स्पृहयति and पुष्पाणि स्पृहयति।

6. अधोलिखितस्य कस्यचिद् उदाहरणचतुष्टयस्य संशोधनं कृत्वा वाक्यचतुष्टयं देवनागरीलिप्या पुनर्लिख्यताम्। 1×4
- (a) अस्मिन् विपदे भवान् सहायो भव, आगच्छ च।
 (b) मे मित्रः नः प्राणं रक्षितवान्।
 (c) भगवानं प्रणत्वा कर्म कुरुहि।
 (d) राजा धर्मेण प्रजान् शासति।
 (e) शिशुः नक्तायां शय्यायाम् अधिशेते।
 (f) न हि साधवो मरणं बिभ्यन्ति।

Unit - II

(Marks : 20)

7. (a) “वाणोच्छिष्टं जगत् सर्वम्”— Justify the comment with apt quotations from your text. 8
- Or,*
- (b) Who was Śukanāsa? What were his advices to Candrāpīḍa? 1+7
8. Translate **any one** of the following passages into Bengali *or* English : 5×1
- (a) अतिचिरकाललग्नमतिक्रान्तकुनृपतिसहस्रसम्पर्ककलङ्कमिव क्षालयति यस्य विमले कृपाणधाराजले चिरमुवास राजलक्ष्मीः।
- (b) मिथ्यामाहात्म्यगर्वनिर्भराश्च न प्रणमन्ति देवताभ्यः, न पूजयन्ति द्विजातीन्, न मानयन्ति मान्यान्। नार्चयन्त्यर्चनीयान्। नाभ्युतिष्ठन्ति गुरुन्।
9. निम्नलिखितयोः एकस्य सप्रसङ्गं संस्कृतेन व्याख्या कार्या। 7×1
- (a) यस्य च हृदयस्थितानपि पतीन् दिधक्षुरिव प्रतापानलो वियोगिनीनामपि रिपुसुन्दरीणामन्तर्जनितदाहो दिवानिशं जज्वाल।
- (b) यश्च... सर्वदेवमयस्य प्रकटितविश्वरूपाकृतेरनु करोति भगवतो नारायणस्य।